

**НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА АКЦИЈА ЗА РОДОВА ЕДНАКВОСТ 2018-2020**

Април 2018

Скопје

**СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1: Воспоставување на ефективен и ефикасен систем на постигнување родова еднаквост преку функционални механизми за поддршка на национално и локално ниво, хармонизирани индикатори за мерење на прогрес на родова еднаквост и обезбедена родово разделена статистика**

<b>Специфична стратешка цел 1.1 : Обезбедена системска поддршка за интегрирање на родовите прашања во политиките и финансиските инструменти, согласно со Законот за еднакви можности на жените и мажите“.</b>					
<b>Резултат</b>	<b>Индикатор на ниво на резултат</b>	<b>Активности</b>	<b>Одговорна институција /соработници</b>	<b>Временска рамка</b>	<b>Извор на финансирање</b>
<b>Примена на родово-одговорното буџетирање при креирањето на политиките и програмите</b>	- 20 органи на државната управа изработуваат родово буџетска изјава за една програма	Изготвување на Методологија за изменување и дополнување на Методологијата за стратешко планирање и вклучување на родовата перспектива	<b>Одговорни:</b> МТСП ГС <b>Соработници:</b> МФ Служба на Собрание на Република Македонија	2018	Не е апликативен
	- Нови петнаесет (15) општини го вклучуваат концептот на родово-одговорно буџетирање при креирање на локалните политики и програми	Организирање на технички работни средби и обуки за примена на изменетата методологија за стратешко планирање	<b>Одговорни:</b> МТСП МФ ГС <b>Соработници:</b> ОДУ	2018-2020	МТСП Донации
	80% од вклучените министерства и агенции со родово	Организирање на технички работни средби за измена на инструкциите за подготовка на буџети и вклучување на влезни точки за родовото буџетирање	<b>Одговорни:</b> ЗЕЛС	2018-2019	ЗЕЛС
		Измена на инструкциите за подготовка на буџетите на ЕЛС и			

<p>буџетски иницијативи имаат обучени претставници за методологијата за родово-одговорно буџетирање и примена на методологија за G маркери</p> <p>Најмалку едно министерство применува G-маркери за проценка на програмите од родова перспектива.</p>	организирање на информативни работилници за примена на истите	<b>Соработници:</b> МТСП ГО		
	Формирање на работни групи за родово-одговорно буџетирање во сите ЕЛС	<b>Одговорни:</b> ЗЕЛС <b>Соработници:</b> МТСП	2018	Не е апликативен
	Изработка на Водич за чекорите и пристапот во примената на родово-одговорно буџетирање	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018- 2019	МТСП Донации
	Развивање на Методологија за G-маркери согласно препораките од Твининг проектот за родова еднаквост	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018	МТСП Донации
	Континуирано менторство за 2 пилот Министерства во системското вклучување на родовата перспектива во стратешко планирање и буџетирање	<b>Одговорни:</b> МТСП, ГС, <b>Соработници:</b> ОДУ	2018- 2019	МТСП Донации
	Обука за државни службеници од пилот министерства за примена на Методологијата за G- маркери	<b>Одговорни:</b> <b>МТСП</b>	2018 - 2019	МТСП Донации
	Организирање на 3 тематски јавни расправи и идентификација на релевантни прашања од родова перспектива при Комисијата за еднакви можности на жените и мажите и Комисијата за финансирање и буџет на Собрание на Република Македонија	<b>Одговорни:</b> Комисија за еднакви можности меѓу жените и мажите при Собранието на Република Македонија	2018-2020	МТСП Донации

			МТСП		
		Печатење и дистрибуција на промотивно едукативен материјал за родово-одговорно буџетирање	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018	МТСП Донации
		Размена на добри практики во регионот и ЗЕМЖМјите од ЕУ во областа на родово-одговорното буџетирање	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници</b> МФ	2018-2020	МТСП Донации
<b>Унапредена родовата перспектива во државните фискални инструменти и политики</b>  <b>Зајакната координативна и надзорна функција на механизмите за родова еднаквост (СЕМ и координатори, Интер-ресорска советодавна група и КЕМ)</b>	- Вклучени одредби за интегрирање на родовата перспектива во Предлог законите за буџет за 2019 и 2020 година	Сертифицирање на национални тренери за родово-одговорно буџетирање од клучни чинители на МТСП и МФ од страна на УН жени тренинг центарот за обука	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници</b> МФ	2018-2019	МТСП Донации УН жени
		Организирање на обуки за претставници на административните службеници од страна на сертифицираните обучувачи за родово-одговорно буџетирање од МТСП и МФ	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018-2020	МТСП Донации
		Организирање на обуки за поддршка на ГО за анализа и следење на локалните програми и буџети од родова перспектива во 20 ЕЛС	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ЗЕЛС	2018-2019	Донации
		Формирање на работна група и подготовка на предлог Закон за изменување и дополнување на Законот за буџетите со цел унапредување на родовата димензија	<b>Одговорни:</b> <b>МТСП</b> Соработници: МФ	2018	Не е апликативен
		Доставување за усвојување на предлог Закон за изменување и дополнување на Законот за буџетите	<b>Одговорни:</b> ГС МФ	2019	Не е апликативен

			<b>МТСП</b> <b>Соработници:</b> Служба на Собрание на Република Македонија		
--	--	--	---	--	--

<b>Специфична стратешка цел 1.2 Зајакната и ефективна функционалност на механизмите за родова еднаквост согласно одредбите од ЗЕМЖМ</b>					
<b>Резултат</b>	<b>Индикатор на ниво на резултат</b>	<b>Активности</b>	<b>Одговорна институција /соработници</b>	<b>Временска рамка</b>	<b>Извор на финансирање</b>
<b>Унапредена родовата перспектива во законската легислативасогласно одредбите на Законот за еднакви можности на жените и мажите</b>	- Изменет и дополнет ЗЕМЖМ	Организирање на дебати и консултации за ефектите од петгодишна имплементација на ЗЕМЖМ и препораки за спроведување на реформи	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018	МТСП
	- најмалку три закони усогласени со изменетиот и дополнет ЗЕМЖМ	Спроведување на анализа за ефикасноста на родовата машинерија воспоставена согласно ЗЕМЖМ и за изменувања и дополнувања на ЗЕМЖМ согласно добиените препораки и заклучоци од анализата	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018	МТСП Донации
	- Донесени подзаконски акти произлезени од дополнетиот ЗЕМЖМ	Спроведување на јавни расправи по заклучоците и препораките од анализата за ефикасноста на родовата машинерија	<b>Одговорни:</b> МТСП	2019	МТСП

	70% од министерствата и 60% од општините имаат обучени претставници за методологијата за креирање на родово-сензитивни политики и програми	Формирање на работна група за подготовка на предлози за измени на законската регулатива и нивно усогласување со ЗЕМЖМ	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГО МФ	2019	МТСП
		Развивање на План за мониторинг и евалуација за Националниот план за акција за родова еднаквост 2018 - 2020	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018	МТСП
		Развивање на т.н. baseline индикатори за подобро следење на прогресот на имплементација на Националниот план за акција за родова еднаквост 2018 - 2020 и Стратегијата за родова еднаквост 2013-2020	<b>Одговорни:</b> МТСП ОДУ <b>Соработници:</b> ДЗС ГС Служба на Собрание на Република Македонија ГО	2018-2019	МТСП Донации
		Изработка на методологија за креирање родово сензитивни политики/програми на локално ниво	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ЗЕЛС ГО	2018	МТСП Донации
		Спроведување на обуки за административните службеници на локално ниво за примена на методологијата за креирање на родово сензитивни политики и програми	<b>Одговорни:</b> ЗЕЛС <b>Соработници:</b> МТСП ГО	2019-2020	ЗЕЛС Донации

		Воспоставување на механизми и алатки за вклучување на родовата перспектива во Статутите на ЕЛС	<b>Одговорни:</b> ЗЕЛС <b>Соработници:</b> МТСП	2019	ЗЕЛС
		Изработка на протокол за комуникација и координација на активностите од областа на родовата еднаквост помеѓу ЗЕЛС и МТСП	<b>Одговорни:</b> ЗЕЛС <b>Соработници:</b> МТСП	2018	ЗЕЛС, МТСП Донации
		Размена на добри практики во регионот и земјите од ЕУ од аспект на родово-сензитивни закони и политики	<b>Одговорни:</b> МТСП  <b>Соработници:</b> МФ	2018-2020	МТСП Донации
		Изработка на унифицирани алатки за квалитетно планирање и известување за родовите перспективи на национално и локално ниво	<b>Одговорни:</b> МТСП/ ОДУ <b>Соработници:</b> ЗЕЛС ГО	2019	МТСП
		Спроведување на анализа на функционалноста и ефикасноста на СЕМ со цел како да се подобри неговиот статус како главен координативен механизам за родова еднаквост на национално ниво	<b>Одговорни:</b> МТСП	2019	МТСП Донации
<b>Зајакнати механизми и статус на Секторот за еднакви можности (СЕМ) за</b>	- Направени измени во ЗЕМЖМ со цел поголема моќ на СЕМ како главен координативен	Организирање на јавни дебати по однос на препораките и заклучоците од анализата за ефикасноста на СЕМ како главен координативен механизам за родова еднаквост на	<b>Одговорни:</b> МТСП	2019	МТСП

<b>горизонтална надлежност при спроведување на политиките за родова еднаквост</b>	механизам за родова еднаквост -Формирана нова Владина институција за унапредување на родовата еднаквост до крајот на 2020 година	национално ниво			
		Формирање на работна група за изготвување на Предлог на Закон за изменување и дополнување на ЗЕМЖМ со цел унапредување на статусот на СЕМ како главен координативен механизам за родова еднаквост	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГС Служба на Собрание на Република Македонија	2019-2020	МТСП
		Организирања на тематски седници на Владата на Република Македонија за родовата еднаквост	<b>Одговорни:</b> ГС <b>Соработници:</b> МТСП	2018-2020	Не е апликативно
<b>Подобрена родовата сензитивност меѓу креатори и носители на политики</b>	- Најмалку една тематска седница на Влада на Република Македонија и Генерален колегиум на државни секретари на Владата на Република Македонија за родовата еднаквост е одржана до крајот на 2020;  - најмалку 30% од вкупниот број на државни службеници во	Организирање на континуирани тематски седници на Генерален колегиум на државни секретари на Владата на Република Македонија за родовата еднаквост	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГС	2018-2020	Не е апликативно
		Организирање на тематски состаноци на градоначалници, секретари во општините, претседавачи и членови на советите за родова еднаквост	<b>Одговорни:</b> ЗЕЛС <b>Соработници:</b> МТСП ГО	2018-2020	Буџет на ЗЕЛС Донации
		Организирање на обуки за зајакнување на капацитетите на членовите на Собранието на	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b>	2018-2020	Буџет на МТСП Донации



	ОДУ кои успешно ги завршиле Е-модулите за родоваеднаквост	Република Македонија за прашања од родовата еднаквост	Служба на Собрание на Република Македонија ГО		
		Подготовка на периодични извештаи за опфатот на државни службеници со поминати Е-модули	<b>Одговорни:</b> МИОА	2018-2020	Не е апликативен
		Организирање на промотивни активности за Е модулите пред градоначалниците и секретарите на општините	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МИОА ЗЕЛС	2018	Не е апликативен

## СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2: Подобрување на степенот на родова еднаквост во приоритетни тематски области

Специфична стратешка цел 2.1: Унапредување на родовата еднаквост во процесите на одлучување					
Резултат	Индикатор на ниво на резултат	Активности	Одговорна институција /соработници	Временска рамка	Извор на финансирање
Зголемено учество на жените во органите на изборната администрација и процесите на одлучување на национално и локално ниво	- Законската легислатива, вклучително Изборниот законик, ја вклучува 50:50 квотата за учество на жените и мажите во органите на изборна администрација и процесите на одлучување на	Организирање на јавни дебати за зголемување на квотите на 50% на избрани лица од помалку застапениот пол во извршната и законодавната власт	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГС Служба на Собрание на Република Македонија ГО	2019-2020	МТСП
		Формирање на работна група за	<b>Одговорни:</b>	2020	МТСП

	национално и локално ниво до 2020 година.	изменување и дополнување на Изборниот законик и други закони кои се однесуваат на учеството на жените и мажите во процесите на одлучување	МТСП <b>Соработници:</b> ГС Служба на Собрание на Република Македонија ГО		
		Водење и објавување на статистички разделени податоци за излезеност на избори, кандидатски листи и освоени места на национално и локално ниво	<b>Одговорни:</b> ДИК <b>Соработници:</b> МТСП ГС Служба на Собрание на Република Македонија	2019	ДИК
		Спроведување на анализа на вклученоста на родовите перспективи во подзаконските акти на ДИК	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГО	2018-2019	МТСП Донации
		Спроведување на проценка за учеството на жените во процесите на одлучување на локално и национално ниво и ефикасноста на квотите и препораки	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018-2019	Донации
<b>Специфична стратешка цел 2.2: Подигната јавна свест, изменета законска регулатива и зајакнати капацитети на професионалци кои работат со жени жртви на насилство и родово-базирано насилство</b>					
<b>Резултат</b>	<b>Индикатор на ниво на</b>	<b>Активности</b>	<b>Одговорна институција</b>	<b>Временска</b>	<b>Извор на</b>

	резултат		/соработници	рамка	финансирање
<b>Подигната јавната свест за препознавање на различни форми на насилство врз жените</b>	најмалку за 20% зголемување на бројот на пријавени случаи на родово-базирано насилство на годишно ниво,	Подготовка на информативни брошури за различни форми на насилство врз жени и постоечки сервиси за жртви - преведени на јазиците на етничките заедници и прилагодени на жените со различни попречености	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГО	2018 - 2020	Донации
	% на зголемување на бројот на написи во медиумите за случаи на насилство врз жени и родово-базирано насилство	Организирање континуирани работилници со новинари и медиумски работници за подобрување на начинот на известување на случаи на насилство врз жени и родово-базираното насилство Спроведување на истражувања за ставовите, стереотипите и перцепциите кон родовата дискриминација и РБН	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> ААВМУ ГО  <b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГО	2018 - 2020	МОН Донации  Донации
<b>Националната легислатива е усогласена со одредбите на Истанбулската Конвенција</b>	- Усвоен акциски план за имплементација на Истанбулската конвенција со развиен механизам за мониторинг и евалуација	Организирање на јавни дебати за презентација на наодите од анализата на Кривичниот законик и други закони за кои е потребно усогласување со препораките на Истанбулската Конвенција	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МП МЗ МОН МВР	2018	Не е апликативно

			ГО		
	-најмалку три (3) дополнети и изменети закони со цел нивно усогласување согласно препораките на Истанбулската Конвенција	Формирање на работна група за подготовка на Акциски план за имплементација на Истанбулската Конвенција	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МП, МЗ, МОН, МВР, ГО	2018	Не е апликативно
		Подготовка на план за мониторинг и евалуација на имплементацијата на Акцискиот план за Истанбулската Конвенција со вклучени механизми за негово следење и известување	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МП, МЗ, МОН, МВР, ГО	2018	Не е апликативно
		Организирање на работни средби и консултации за промени на законските регулативи поради нивно усогласување со препораките на Истанбулската Конвенција	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МП, МЗ, МОН, МВР, ГО	2018	Не е апликативно
		Подготовка на едукативен модул за обуки за професионални работници од релевантни институции за препознавање на различните форми на насилство врз жени согласно Истанбулската Конвенција	<b>Одговорни:</b> МТСП	2018	МТСП Донации
<b>Зајакнати капацитети на професионални структури во институции за</b>	До крајот на 2020 година отворени нови 10 центри за згрижување и поддршка	Подготовка на критериуми за професионални работници кои обезбедуваат услуги за жени жртви на насилство во рамки на специјализирани сервиси за сите	<b>Одговорни:</b> ЗСД <b>Соработници:</b> МТСП МЗ	2018 - 2020	МТСП Донации

<b>постапување во случаи на насилство врз жени</b>	на жртви на РБН	видови на родово-базирано насилство	МВР ГО		
	80% професионални работници ( даватели на услуги) од државни институции и граѓански сектор, обучени за препознавање на различни форми на насилства врз жените	Организирање на континуирани обуки за сите професионални работници во рамки на релевантните државни институции	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МП, МЗ МОН, МВР Академија за судии и јавни обвинители Јавно обвинителство на Република Македонија ГО	2018 - 2020	МТСП Донации
	- Воспоставен систем за лиценцирање на даватели на услуги за специјализирани сервиси за родово-базирано насилство	Лиценцирање на даватели на услуги за специјализирани сервиси за родово-базирано насилство во рамки на постоечкиот систем на лиценцирање на стручни работници од системот на социјална заштита	<b>Одговорни:</b> ЗСД <b>Соработници:</b> МТСП ГО	2018 - 2019	МТСП Донации
	- Најмалку во 30 општини формирани мултисекторски тимови на локално ниво кои постапуваат според предвидениот модел за пријава на случаи на различни форми на насилство	Подготовка на модел за следење и супервизија на работата на давателите на услуги во специјализирани сервиси за родово-базирано насилство	<b>Одговорни:</b> ЗСД <b>Соработници:</b> МТСП МЗ ЦСР ГО	2018 - 2019	МТСП Донации
		Развивање на едукативен модул за обуки за даватели на услуги во специјализирани сервиси за родово базирано насилство кои ги опфаќаат и	<b>Одговорни:</b> ЗСД Министерство за здравство „Јавна	2018 - 2020	МТСП Донации

		темите за кризна интервенција, работа со траума и ПТСД (пост трауматско стресно растројство), психо-социјална помош и поддршка и бесплатна правна помош	здравствена установа Универзитетска клиника за психијатрија-Скопје МП <b>Соработници:</b> МТСП ГО		
		Организирање на континуирани обуки за давателите на услугите од специјализирани сервиси за родово-базирано насилство	<b>ЗСД</b> МТСП ГО	2018 - 2019	МТСП Донации
		Подготовка на модел за формирање на мулти-секторски тимови на локално ниво за постапување при пријава на случаи на различни форми на насилство	<b>ЗСД</b> МТСП ГО	2018	МТСП
		Формирање на мулти-секторски тимови на локално ниво за постапување при пријава на случаи на различни форми на насилство, формирани врз основа на направената проценка на функционалноста на постојните тимови (за семејно насилство)	<b>Одговорни:</b> ЗСД <b>Соработници:</b> МТСП, МП МЗ, МОН МВР, Академија за судии и јавни обвинители и Јавно обвинителство на Република Македонија, ГО	2018-2019	МТСП

		Организирање на обуки и континуирани средби меѓу членовите на мулти-секторските тимови за пријавените случаи на различно форми на насилство во општините	<b>Одговорни:</b> ЗСД <b>Соработници:</b> МТСП МП МЗ МОН МВР, Академија за судии и јавни обвинители, Јавно обвинителство на Република Македонија ГО	2019-2020	МТСП
		Спроведување на 2 студии за РБН на јавни простори	<b>Одговорни:</b> МТСП, НВО	2018-2020	МТСП, УН жени УНДП
		Реформирање /усогласување на системот/пристапот на прибирање на податоци во јавните институции и НВО секторот	<b>Одговорни:</b> МТСП, МВР, МЗ <b>Соработници:</b> Јавно обвинителство на Република Македонија, Судови и ГО	2018-2020	МТСП, УН жени УНДП
		Преземање на дата базата од последната репрезентативна анкета за РБН и вклучување на Анкета за насилство во програмата за работа на	<b>Одговорни:</b> МТСП, ДЗС	2018-2020	МТСП, УН жени УНДП

		ДЗС			
		Спроведување на редовни мониторинг посети и супервизија на мулти-секторските тимови на локално ниво за евалуација на нивната работа и ефикасност	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МП, МЗ, МОН, МВР, ГО	2019-2020	МТСП

Специфична стратешка цел 2.3: Подобрување на политиките и мерките со цел надминување на пречките за зголемена вработеност на жените					
Резултат	Индикатор на ниво на резултат	Активности	Одговорна институција /соработници	Временска рамка	Извор на финансирање



<b>Унапредени политики и мерки за зголемување на вработеноста кај жените</b>	- најмалку 10% зголемување на бројот на жените кои ги искористиле мерките за вработување и самовработување	Спроведување на теренски активности ( јавни дебати, информативни средби) за мерките предвидени во ОП за вработување со жените во урбаните и руралните општини за промоција на мерките за вработување и самовработување	<b>Одговорни:</b> АВРМ <b>Соработници:</b> МЛС ЕЛС ГО	2018-2020	МТСП УНДП
	- Најмалку 40 општини кои спроведуваат активности за промоција на мерките за вработување и самовработување кај жените	Road Map -проценка на националниот контекст и адресирање на неплатениот труд и економијата на грижа како еден од клучните фактори за исклученоста на жените од пазарот на труд	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> МЕ АВРМ, ГО	2018-2020	МТСП, УН жени
		Развивање и имплементација на планови и програми за поголемо вклучување на жените од руралните средини на пазарот на трудот	<b>Одговорни:</b> МЛС <b>Соработници:</b> МТСП АВРМ ГО	2020	МТСП АВРМ
		Спроведување на фокусирани медиумски кампањи за промоција на активните мерки за вработување и самовработување за жените	<b>Одговорни:</b> МЕ <b>Соработници:</b> АППРМ АВРМ	2019	МЕ

			ГО		
		Спроведување на обуки за родова сензибилизација и препознавање на родова дискриминација на пазарот на трудот за преставници на Државниот инспекторат за труд	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГО	2018-2020	МТСП
		Редовно објавување на квартални извештаи од страна на трудовата инспекција за евидентирани случаи на родово базирана дискриминација на пазарот на труд на веб страницата на МТСП	<b>Одговорни:</b> МТСП ДИТ	2018 - 2020	
<b>Намалена дискриминација на пазар на труд врз основа на пол</b>	број на пријавени случаи за дискриминација на жени на пазарот на трудот, постапени, одлучени и случаи во кои е утврдена дискриминација и исплатена е надомест на штета на годишно ниво	Организирање на медиумски кампањи за пријавување на родово базирана дискриминација на пазарот на трудот	<b>Одговорни:</b> МТСП ГО	2018 - 2020	МТСП
<b>Подобрена балансираност помеѓу приватниот и професионалниот живот</b>	-За најмалку 30% е зголемен бројот на установи за деца од предучилишна возраст до крајот на 2020	Спроведување на проценка на капацитети за сместување во детските градинки, домовите за стари лица и за лицата со попреченост и процена за потребите за отварање на нови капацитети	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> ГО	2018-2020	МТСП
		Спроведување на различни иницијативи	<b>Одговорни:</b>	2020	МТСП

		за отворање на нови детски градинки, институции за грижа на стари лица и лица со попреченост од страна на државните органи, вклучително и преку користење на моделот на финансирање преку јавно приватно партнерство	МТСП		
	- За најмалку 15% е зголемен бројот на институции за грижа на стари лица, до крај на 2020	Процена за ефективноста и ефикасноста од примената на флексибилното работно време	<b>Одговорни:</b> МТСП ГО	2019-2020	МТСП
	- За најмалку 10% е зголемен бројот на институции за грижа на лица со попреченост	Организирање на јавни дебати и консултации со различни чинители за можностите од користење на задолжително родителско отсуство за татковците во националната легислатива	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> Служба на Собрание на Република Македонија	2020	
	- Флексибилното работно време е интегрирано во законските регулативи	Организирање на јавни дебати и консултации со синдикатите и работодавачите за разгледување на родовата перспектива и различните импликации по мажите и жените при колективното договарање	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> Синдикати (Сојуз на синдикати) Приватен сектор ГО	2019	МТСП

Специфична стратешка цел 2.4.: Област- Образование					
Резултат	Индикатор на ниво на резултат	Активности	Одговорна институција /соработници	Временска рамка	Извор на финансирање
Унапредени родово сензитивни закони и политики во образованиот процес	<p>- најмалку 3 закони и под-законски акти од областа на образованието кои содржат анти-дискриминаторски клаузули со сите основи</p> <p>- најмалку 50% на воспитно-образовани установи кои имаат развиено интерни политики за родова еднаквост и недискриминација,</p> <p>- најмалку 50% на детски градинки, кои имаат воспоставено и применуваат протоколи за родова засновано насилство и вознемирување</p>	<p>Организирање на јавни дебати и консултации со разни чинители за можностите за внесување на анти-дискриминаторски клаузули со сите основи на дискриминација (вклучително род, родов идентитет, сексуална ориентација) во Законот за основното образование, Законот за средното образование, Законот за заштита на децата, Законот за учебници за основно и средно образование и Законот за високото образование</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН</p> <p><b>Соработници:</b> МТСП ГО</p>	2018-2019	МОН Донации
		<p>Ревизија на подзаконските акти за внесување на анти-дискриминаторски клаузули и родова еднаквост и/или унапредување на постоечките:</p> <p>- Методологија за вреднување и изработка на учебници</p> <p>- Концепција за изработка на учебници</p> <p>- правилници за издавачка дејност на државните универзитети</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН БРО</p> <p><b>Соработници:</b> Државни универзитети (Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, Универзитет Гоце Делчев -Штип, Универзитет Св. Климент Охридски-Битола, Универзитет во</p>	2019-2020	Не е апликативно

			Тетово, Универзитет за информатички науки и технологии „Св. Апостол Павле“ (Охрид) МТСП ГО		
		Развивање на интерни политики за недискриминација и родова еднаквост во сите државни образовани институции (детските градинки, училишта, универзитети и отворени граѓански универзитети) кои ги вклучуваат сите основи согласно Законот за спречување и заштита од дискриминација	<b>Одговорни:</b> МОН БРО <b>Соработници:</b> Државни универзитети (Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, Универзитет Гоце Делчев-Штип Универзитет Св. Климент Охридски-Битола, Универзитет во Тетово, Универзитет за информатички науки и технологии „Св. Апостол Павле“ (Охрид) МТСП	2020	МОН Државните универзитети (Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, Универзитет Гоце Делчев-Штип Универзитет Св. Климент Охридски-Битола, Универзитет во Тетово, Универзитет за информатички науки и технологии „Св. Апостол Павле“ (Охрид)

			ГО		
		Развивање на протоколи за постапување во случаите на родово засновано насилство, вознемирување и силеџство во детските градинки, училишта, вклучително и насилство врз основа на род, сексуална ориентација и родов идентитет	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ГО	2019	МОН
		- Ревизија на програмите за советување на родители и ученици во основно и средно образование за процедури за постапување во случаите на родово засновано насилство, вознемирување и силеџство вклучително и насилство врз основ на род, сексуална ориентација и родов идентитет.	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ГО	2019	МОН
		Развивање на прирачници за родова еднаквост за психолозите во основно и средно образование за советувањето и насочувањето за избор на професија и кариера кај учениците	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ГО	2019	<b>МОН</b> <b>Донации</b>
<b>Зајакнати наставно образовните содржини и учебници од аспект на родовата</b>	90% од ревидираните наставните програми, учебници и планови се родово-сензитивни и не содржат дискриминацијапо	Анализа на наставни планови, програми и учебници од родов аспект	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ГО ЦСОО	2018- 2020	Буџет на МТСП Буџет на МОН

<p><b>еднаквост</b></p> <p>Воведено Сеопфатно Сексуално Образование</p>	<p>кој бил основ, вклучително и по основ на род, сексуална ориентација и родов идентитет</p>	<p>Спроведување на задолжителни експертски мислења по недискриминација и родова еднаквост во завршната фаза од стручната ревизија на наставни програми, планови и учебници</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ЦСОО</p>	2020	Буџет на МОН
	<p>- 70% на градинки кои применуваат родово сензитивни програми</p>	<p>Формирање на мултисекторска работна група за воведување на сеопфатно сексуално образование (ССО) во образовниот процес</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> БРО ГО</p>	2018	МОН Донации
	<p>- развиен и усвоен системски модел за вклучување на сеопфатно сексуално образование во образовниот процес</p>	<p>Развивање на предлог системски модели за воведување на ССО во основното и средното училиштата</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> БРО ГО</p>	2018	МОН Донации
		<p>Пилотирање на предлог моделите за воведување на ССО во неколку основни и средни училишта</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> БРО ГО</p>	2019 - 2022	МОН Донации
		<p>Евалуација од пилотираните модели за ССО во основните и средните училишта</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> БРО ГО</p>	2020	Буџет на МОН Донации
		<p>Измени на програмите за ран детски развој (програми на предучилишни установи) со цел унапредување на родовата перспектива</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> БРО</p>	2020	МТСП

<b>Унапредена достапноста до образование за девојчињата</b>	- До крајот на 2020 година 90% од девојчињата се вклучени во образовниот процес	Анализа на состојбите со исклучување/напуштање на девојчињата на образовниот процес	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ЕЛС ЗЕЛС	2019	МТСП МОН
	- Усвоена политика и програми за родово сензитивна инфраструктура во основно и средно образование	Евалуација од ефектите на постоечките мерки за поголема вклученост на девојчињата во образовниот процес	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ЕЛС ЗЕЛС	2019	МТСП МОН
		Подготовка на план за подобрување на вклученоста на девојчињата во образовниот процес согласно спроведената анализа и евалуацијата	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ЕЛС ЗЕЛС	2019	МТСП МОН
		Подготовка на политика/програма за минимум стандарди за родово сензитивна инфраструктура во основно и средно образование	<b>Одговорни:</b> МОН МТСП <b>Соработници:</b> ЕЛС ЗЕЛС	2020	МТСП МОН
		Организирање на јавни средби и консултации за минимум стандарди за родово сензитивна инфраструктура во основно и средно образование	<b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ЕЛС ЗЕЛС	2020	МТСП Буџет на МОН
<b>Родово сензитивен</b>	70% од училиштата и	Ревизија на програми и содржини за	<b>Одговорни:</b>	2018 - 2020	МТСП



<b>и обучен кадар во образованието и воспитно-образовните установи</b>	центрите за социјална работа имаат обучено персонал за род и родова еднаквост	лиценцирање на воспитувачи, негователи и стручни соработници со унапредени содржини за родова еднаквост	МТСП		Донации
	- бројот на факултети кои образуваат наставници со ревидирани наставни содржини за родова еднаквост	Спроведување на акредитирани обуки за родова еднаквост за наставници и стручни соработници од основно и средно образование	<b>Одговорни:</b> БРО	2019	БРО Донации
		Ревизија на програмите и содржините на педагошки факултет, факултети кои образуваат наставници со унапредени содржини за родова еднаквост	<b>Одговорни:</b> МОН  <b>Соработници:</b>  Државни универзитети (Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, Универзитет Гоце Делчев -Штип, Универзитет Св. Климент Охридски-Битола, Универзитет во Тетово, Универзитет за информатички науки и технологии „Св. Апостол Павле“-Охрид)	2020	Државни универзитети (Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, Универзитет Гоце Делчев-Штип, Универзитет Св. Климент Охридски-Битола, Универзитет во Тетово, Универзитет за информатички науки и технологии „Св. Апостол Павле“-Охрид)  Донации

<p><b>Подигната јавна свест за родово зановано силециство и насилство во училиштата</b></p>	<p>- број на спроведени промотивни и едукативни настани и материјали кои имаат пораки за подигање на свеста за родово зановано силециство и насилство во училиштата</p>	<p>Организирање на национална кампања против родово зановано вознемирување и силециство во училиштата</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> МТСП ГО</p>	<p>2019</p>	<p>МОН МТСП Донации</p>
<p><b>Унапредена достапноста до физичка активност на часот по физичко образование за девојчињата</b></p>	<p>--вклученост на девојчињата и момчињата подеднакво во активности на часовите по физичко образование -имплементиран план за вклучување на поголем број на девојчиња на часот по физичко образование</p>	<p>Анализа на моменталната ситуација со мал процент на девојчиња вклучени по часот за физичко образование  Подготовка на план за вклучување на поголем број на девојчиња на часот по физичко образование</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> ЕЛС, ГО</p>	<p>2019-2020</p>	<p>МОН ЕЛС</p>
<p><b>Зголемен број на девојчиња да учествуваат во натпреварувачки спортови на училишно ниво</b></p>	<p>-број на воведени училишни спортски лиги во женска конкуренција -број на организирани натпревари од 1-5 одделение со екипи</p>	<p>Воведување на училишни спортски лиги во женска конкуренција во најмалку четири спортови (мал фудбал, кошарка, ракомет, одбојка)  Реализација на натпревари во еднокружен систем на натпреварување, од 1-5 одделение со екипи составени од</p>	<p><b>Одговорни:</b> МОН <b>Соработници:</b> ЕЛС, ГО</p>	<p>2020</p>	<p>МОН ЕЛС</p>

	составени од девојчиња и момчиња( мешани екипи	девојчиња и момчиња( мешани екипи)			
--	--	------------------------------------	--	--	--

Специфична стратешка цел 2.5:Област здравство					
Резултат	Индикатор на ниво на резултат	Активности	Одговорна институција /соработници	Временска рамка	Извор на финансирање
Унапредена методологија за прибирање, следење и анализа на податоци за подобрување на здравствената статистика од родова перспектива (Интегриран систем на прибирање на податоци за родово базирано насилство)	<p>- број на ревидирани и одобрени обрасци за собирање на податоците од родова перспектива од страна на МЗ</p> <p>- Достапни се годишни извештаи за родово-базираното насилство од достапните податоци и спроведени активности во здравствените институциите</p>	Формирање на мулти-секторски тим за спроведување на проценка на податоци кои се прибираат, се следат и анализираат во здравствениот систем од родова перспектива	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ УЕЗ ИЕ ДЗС УН жени УНДП	2018	Не е апликативно
		Спроведување на сеопфатна проценка за квалитетот на податоците кои се прибираат, следат и анализираат во здравствениот систем од родова перспектива	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ УЕЗ ИЕ ДЗС УН жени УНДП	2019	Донации
		Ревизија и унапредување на постоечките обрасци за собирање на податоците од здравствениот систем од важност за родовите прашања	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ УЕЗ ИЕ	2019	Донации

			УН жени УНДП		
		Организирање на обуки за здравствените работници за примена на новите методологии за пополнување на обрасците	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ УЕЗ ИЕ УН жени УНДП	2020	Буџет за превентивни програми на МЗ
<b>Подигната јавната свест за промоција на здравствените теми од интерес на родовата еднаквост</b>	- До крајот на 2020 година најмалку 200 здравствени работници се обучени за РБН  Скоро сите едукативни настани и материјали спроведени од страна на МЗ и ИЈЗ имаат родова димензија и родово-сензитивни пораки	Организирање на јавни кампања за промоција на здравствени теми од интерес на родовата еднаквост	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ ЦЈЗ ЦСМ ГО УН жени УНДП	2018-2020	Буџет за превентивни програми на МЗ
		Организирање на јавни дебати за здравствена промоција од интерес на родовата еднаквост на национално и локално ниво	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ ЦЈЗ ЦСМ ГО УН жени УНДП	2018-2020	Буџет за превентивни програми на МЗ
		Развивање и печатење на едукативни материјали на теми од интерес на родовата еднаквост во здравството	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ ЦЈЗ	2018-2020	Буџет за превентивни програми на МЗ Донации

			ЦСМ ГО УН жени УНДП		
		Организирање на обуки на здравствени работници за препознавање и постапување со родово-базирано насилство на годишно ниво	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ ЦЈЗ ЦСМ ГО УН жени УНДП	2018-2020	Буџет за превентивни програми на МЗ  Донации
<b>Унапреден универзалниот пристап до сексуално и репродуктивно здравје (СРЗ) и репродуктивни права</b>	- Најмалку едно контрацептивно средство е вклучено на позитивна листа на лекови	Развивање стандарди и критериуми за акредитација на „пријателски“ (мајки и бебиња) породилишта, ординации на матични гинеколози и матични педијатри, водејќи сметка за лица со попреченост	<b>Одговорни:</b> АКАЗУ <b>Соработници:</b> МЗ ЗМЛ ЗМГ	2018	Не е апликативен
	- Усвоен ревидиран закон за прекинување на бременост во согласност со човековите права и јавно-здравствените стандарди	Обуки на матични лекари, гинеколози, медицински сестри, рурални доктори за планирање на семејството	<b>Одговорни:</b> ЦСМ <b>Соработници:</b> МЗ Лекарска Комора на Македонија ГО ЗМГ	2018 - 2020	Буџет за превентивни програми на МЗ
	- 3 отворени и функционални центри за жртви на сексуално насилство до крајот на 2020 година - Најмалку 500 здравствени работници	Отворање на центри за жртви на сексуално насилство и нивна достапност 24/7  Специјализирана обука на медицинскиот персонал за формите на родово базирано насилство	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> УН жени УНДП ГО  Јавни здравствени	2018	Донации

обучени за планирање на семејството до крајот на 2020 година  - % на морталитет од цервикален канцер, рак на дојка, рак на простата и рак на дебело црево	Анализа за применливоста на човековите права во Законот за прекинување на бременоста	установи <b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ГО	2018	Донации
	Ревизија на обрасците за собирање на податоци за СРЗ, односно матерналната смртност, адолесцентната бременост и контрацепција	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ ГО	2018 - 2019	Буџет за превентивни програми на МЗ
	Спроведување на скрининг на малигни неоплазми (рак на дојка, рак на грло на матка, рак на дебело црево и рак на простата)	<b>Одговорни:</b> МЗ <b>Соработници:</b> ИЈЗ ЦЈЗ  Јавни здравствени установи	2018 - 2020	Буџет за превентивни програми на МЗ

**СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3: Негување/Градење на култура на еднакви можности и промоција на еднаков третман и недискриминација врз основа на пол**

<b>Стратешка цел 3: 3.1 Унапредување на културата за родово сензитивно известување во медиумите</b>					
<b>Резултат</b>	<b>Индикатор на ниво на резултат</b>	<b>Активности</b>	<b>Одговорна институција /соработници</b>	<b>Временска рамка</b>	<b>Извор на финансирање</b>
<b>Унапредени капацитетите на медиумските работници за родовите</b>	- број на родово сензитивни содржини во медиумите,	Организирање на обуки за медиумските работници за клучните концепти на родовата рамноправност и за родово сензитивното известување	<b>Одговорни:</b> ААВМУ <b>Соработници:</b> МТСП	2018 - 2020	ААВМУ

<b>прашања и родово сензитивното известување</b>	-број на медиумски содржини со дискриминирачки говор и говор на омраза врз основа на род и пол	Организирање на јавни дебати со медиумските работници и други засегнати страни на теми поврзани со родовата еднаквост и родово сензитивното известување	<b>Одговорни:</b> ААВМУ <b>Соработници:</b> ГО	2018 - 2020	ААВМУ
		Спроведување на анализа на родот и родовите перспективи во телевизиските програми на национални телевизии	<b>Одговорни:</b> ААВМУ	2018 - 2020	ААВМУ
		Спроведување на анализа на родот и родовите перспективи во содржините во печатените и социјалните медиуми.	<b>Одговорни:</b> ГО	2018 - 2020	Донации
		Подготовка на периодични извештаи од мониторингот на медиумски содржини со дискриминирачки говор и говор на омраза врз основа на род и пол	<b>Одговорни:</b> СЕММ <b>Соработници:</b> ГО	2018 - 2020	Донации
<b>Унапредена родовата димензија во рамки на политиките и програмите на јавниот радиодифузен сервис</b>	-број на родово сензитивни содржини во јавниот сервис на годишно ниво	Организирање на континуирани обуки за членовите на програмскиот совет, директорите, уредниците на програмските сервиси, новинарите и други вработени на МРТ за клучните концепти на родовата рамноправност и за родово сензитивното известување	<b>Одговорни:</b> МРТ <b>Соработници:</b> ААВМУ МТСП	2018 - 2020	Донации
		Анализа на родот во медиумите (јавен сервис)	<b>Одговорни:</b> ААВМУ	2018 - 2020	ААВМУ
		Анализа на програмските документи на јавниот сервис	<b>Одговорни:</b> ГО	2018 - 2020	Донации

<b>Зголемена свесност на општата јавност за постоењето на родовата дискриминација во медиумите</b>	- број на претставки за родова дискриминација во медиумските содржини до ААВМУ,	Организирање на медиумска кампањи за подигнување на свеста кај граѓаните за сексистички и родово дискриминирачки содржини во медиумите	<b>Одговорни:</b> ААВМУ	2018	ААВМУ
		Спроведување на промотивни активности од страна на надлежните тела кои постапуваат по претставки од граѓаните по основ на дискриминација	<b>Одговорни:</b> ААВМУ СЕММ КЗД	2018 - 2020	ААВМУ КЗД

<b>Специфична стратешка цел 3.2: Воспоставена координација (соработка) меѓу јавниот, приватниот и граѓанскиот сектор во имплементацијата на Законот за еднакви можности на жените и мажите</b>					
<b>Резултат</b>	<b>Индикатор на ниво на резултат</b>	<b>Активности</b>	<b>Одговорна институција /соработници</b>	<b>Временска рамка</b>	<b>Извор на финансирање</b>
<b>Унапредени механизми за родова еднаквост во приватниот сектор</b>	- најмалку 60% од приватни претпријатија со над 50 вработени до 2020 година имаат воспоставено координатори за родовата еднаквост	Формирање на работна група за родова еднаквост во Стопанската Комора на Македонија со претставници од организациите на работодавачи, релевантни министерства и граѓански организации	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> Стопанска Комора на Македонија Организација на работодавачи на	2018-2020	МТСП Стопанска Комора на Македонија Организација на работодавачи на Македонија



			Македонија		
		Спроведување на промотивни активности од приватните фирми за унапредување на родовата еднаквост и демонстрирање родово-одговорни компании	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> Стопанска Комора на Македонија Организација на работодавачи на Македонија	2018-2020	МТСП Стопанска Комора на Македонија Организација на работодавачи на Македонија
		Организирање на консултации и работни средби за унапредување на родовите перспективи во рамки на приватните фирми	<b>Одговорни:</b> МТСП <b>Соработници:</b> Стопанска Комора на Македонија Организација на работодавачи на Македонија	2018-2020	МТСП Стопанска Комора на Македонија Организација на работодавачи на Македонија

## ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МФ	Министерство за финансии
ЗЕЛС	Заедници на единици на локална самоуправа на Република Македонија
ЗЕМЖМ	Закон за еднакви можности меѓу жените и мажите
СЕМ	Сектор за еднакви можности во Министерство за труд и социјална политика
ГО	Граѓански организации
ДЗС	Државен завод за статистика
МИОА	Министерство за информатичко општество и администрација
ДИК	Државна изборна комисија
ААВМУ	Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги
МОН	Министерство за образование и наука
МП	Министерство за правда
МЗ	Министерство за здравство
МВР	Министерство за внатрешни работи
ЗСД	Завод за социјални дејности
АВРМ	Агенција за вработување на Република Македонија
ЕЛС	Единици на локална самоуправа
МЛС	Министерство за локална самоуправа
АППРМ	Агенција за поддршка на претприемништво во Република Македонија
МЕ	Министерство за економија
ДИТ	Министерство за труд и социјална политика - Државен инспекторат за труд
БРО	Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
ИЈЗ	Институт за јавно здравје на Република Македонија
ЦЈЗ	Центри за јавно здравје
УЕЗ	Министерство за здравство - Управа за електронско здравство
ИЕ	Институт за епидемиологија
ЦСМ	Центар за семејна медицина
АКАЗУ	Агенција за квалитет и акредитација на здравствени установи
ЗМЛ	Здружение на матични лекари
ЗМГ	Здружение на матични гинеколози
СЕММ	Совет за етика во медиумите на Македонија
КЗД	Комисија за заштита од дискриминација
МРТ	Македонска Радио Телевизија
ОДУ	Сите органи на државната управа
ГС	Генерален секретаријат на Владата на Република Македонија
ЦСОО	Центар за стручно образование и обука
РБН	Родово базирано насилство
ОП	Оперативен план
СРЗ	Сексуално и репродуктивно здравје
УН жени	Тело на ООН за родова еднаквост и зајакнување на жените
УНДП	Програма за развој на ООН
ССО	Сеопфатно сексуално образование